

پاسخنامه حدیث آزمون دکتری ۹۸

۷۱- کدام مورد از نظر صبحی صالح بر حدیثی اطلاق می شود که آن را یک نفر از صحابه نقل کند اما افراد متعددی از تابعین به نقل آن پردازند؟

- (۱) شاذ (۲) غریب الاسناد (۳) مفرد نسبی (۴) مفرد مطلق
- گزینه ۴

حدیث مفرد که از اقسام خبر واحد می باشد دارای دو قسم است که یکی از آنها، حدیث مفرد مطلق است. از نظر صبحی صالح و بسیاری از دانشمندان علوم حدیث، حدیث مفرد مطلق حدیثی است که فقط یک راوی از بین جمیع راویان آن را نقل کرده باشد اگرچه در طبقات بعدی شهرت یافته باشد.

۷۲- حدیث کدام یک از راویان می تواند «حسن لغیره» باشد؟

- (۱) راوی مستوری که خطای فراوان نداشته باشد.
(۲) راوی ثقه ای که ضبط او در مرتبه اعلی قرار ندارد.
(۳) راوی مجهول و ناشناخته ای که گاه گاه دچار خطا می شود.
(۴) راوی کذابی که از دروغ بستن بر رسول خدا احتراز می کند.

گزینه ۱ حدیث «حسن لغیره» آن است که در سلسله سندش فردی ناشناخته وجود دارد که شایستگی و عدم شایستگی او ثابت نشده ولی متهم به کذب و خطا هم نیست منتها متن حدیث به وسیله حدیث دیگری تقویت شده است. حدیث حسن بالغیر در اصل ضعیف است و حسن آن به سبب عوامل بیرونی است.

۷۳- کدام مورد به طور مشخص در شمار موارد علل الحدیث از نظر صبحی صالح است؟

- (۱) وجود انقطاع در سند (۲) دخول حدیث در حدیث دیگر
(۳) نقل حدیث از راوی مجهول (۴) تفرد یا ضعف راوی
- گزینه ۳

یکی از امور مهم در فقه الحدیث، توجه به روایات معلل و تشخیص آنها از روایات صحیح است. از انواع اموری که سبب علت در حدیث است: تفرد راوی، حذف افراد سلسله سند، حدیث موقوفی که به صورت مرفوع بیان شده است و ... اما به طور مشخص صبحی صالح، نقل حدیث از راوی مجهول را در شمار علت های حدیث بیان کرده است.

۷۴- حدیث «للعبد المملوک اجران و الذی نفسی بیده لو لا الجهاد و الحج و بر امی لاحببت ان اموت و أنا مملوک» از کدام اقسام ضعیف است؟

- (۱) مزید (۲) مدرج (۳) محرف (۴) مضطرب
- گزینه ۲

حدیث مذکور از انواع حدیث مدرج است. حدیث مدرج حدیثی است که کلام بعضی از راویان در آن گنجانده شده است.

۷۵- از نظر ناقدان حدیث، عبارت: «و سئل الصادق علیه السلام عن الوقوف علی المساجد، فقال: لا يجوز، فان المجوس أوقفوا علی بیت النار» دچار کدام آسیب به وسیله شیخ صدوق شده است؟

- (۱) تصحیف لفظی (۲) ادراج ترکیبی از دو حدیث (۳) تصحیف معنوی (۴) ادراج متنی
- گزینه ۴

۷۶- کدام مورد جزو معیارهای صبحی صالح در شناخت احادیث موضوع نیست؟

(۱) شهرت راوی به ضعف

(۲) وجود الفاظ «لحن» در حدیث یا سستی معنای آن

(۳) مخالفت حدیث با عقل یا حس یا مشاهده و غیرقابل تأویل

(۴) اشتغال حدیث بر عقاب بزرگ برای گناه کوچک یا پاداش بزرگی برای ثواب اندک

گزینه ۱

از نظر صبحی صالح، وجود الفاظی «لحن» در حدیث، مخالفت آن با عقل و حس اشتغال حدیث بر عقاب بزرگ برای گناه کوچک از موارد شناخت احادیث موضوع است.

۷۷- بنابر دیدگاه صبحی صالح، کدام مورد جزو اقسام احادیث ضعیف است؟

(۱) مضمهر

(۲) مقلوب

(۳) غریب

(۴) عزیز

گزینه ۲

به رای صبحی صالح حدیثی که واژه های آن پس و پیش شده باشد از اقسام حدیث ضعیف است و حدیث حدیث مقلوب نامیده می شود.

۷۸- کدام مورد از نظر استاد غفاری، دلیل رد نسخ آیات قرآن یا سنت متواتر با خبر واحد است؟

(۱) بی اعتباری خبر واحد

(۲) عدم حجیت خبر واحد

(۳) احادیث متواتر معصومان در عدم جواز آن

(۴) لزوم عرضه خبر واحد بر قرآن و سنت متواتر

گزینه ۴

از موارد شناخت صحت خبر واحد، عرضه آن بر قرآن و سنت متواتر است و برعکس آن غیر قابل قبول است. به عبارتی ما نمی توانیم آیات قرآن (یا سنت متواتر) را با خبر واحد نسخ کنیم.

۷۹- بنابر دیدگاه صبحی صالح، «سنت» پیامبر (ص) است.

(۱) مختص اقوال و اعمال

(۲) مختص اقوال و تقاریر

(۳) مختص اعمال

(۴) مترادف با حدیث

گزینه ۳

سنت در اصطلاح به معانی مختلفی آمده است که عبارتند از:

۱. در بین شیعه به قول و فعل و تقریر معصوم (ع) اطلاق می شود.

۲. در نزد محدثین اهل سنت از زمان شافعی تاکنون سنت به قول و فعل و تقریر پیامبر اطلاق می شود. اما در دیدگاه صبحی صالح سنت صرفاً مختص اعمال است.

۸۰- کدام یک از اصطلاحات، ناظر به متن حدیث و سند حدیث (هر دو) است؟

(۱) متصل، مسند، مرسل، مدرج

(۲) غریب، متواتر، عزیز، مرفوع

(۳) مسند، مستخرج، مصحف، مضطرب

(۴) مصحف، مدرج، معلل، مضطرب

گزینه ۴

مصحف، مدرج، معلل و مضطرب می‌تواند در متن و سند حدیث (هر دو) روی دهد. به طور مثال اضطراب هم در متن و هم در سند می‌تواند رخ دهد.

۸۱- کدام گزینه در مورد مراد از این مثل «لقد طرت شكيرا او قدرت سقبا» که در حکمت ۳۹۰ نهج البلاغه آمده، درست است؟

(۱) بدون در نظر گرفتن عواقب کاری به انجام آن مبادرت کردی.

(۲) پیش از فراهم آمدن شرایط مبادرت به کاری کردی.

(۳) به رغم وجود مشکلات از ورود به کاری نهراسیدی.

(۴) فکر نکرده به انجام عملی اقدام کردی.

گزینه ۲

شماره این حکمت به اشتباه ذکر شده است. حکمت ۳۹۰ درباره برنامه ریزی صحیح روزانه است که ارتباطی با این بخش ندارد. جمله ذکر شده در سوال مربوط به حکمت ۳۹۴ است.

وَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِبَعْضِ مَخَاطِبِيهِ - وَ قَدْ تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ يُسْتَصْعَرُ مِثْلُهُ عَنْ قَوْلٍ مِثْلِهَا - لَقَدْ طَرْتُ شَكِيرًا وَ هَدَرْتُ سَقْبًا وَ الشَّكِيرُ هَاهُنَا أَوَّلُ مَا يَنْبَغُ مِنْ رِيَشِ الطَّائِرِ قَبْلَ أَنْ يَقْوَى وَ يَسْتَحْصِفَ وَ السَّقْبُ الصَّغِيرُ مِنَ الْإِبِلِ وَ لَا يَهْدُرُ إِلَّا بَعْدَ أَنْ يَسْتَفْحَلَ

یکی در نزد آن حضرت علیه السلام سخنی گفت که او را کوچکتر از آن می‌پنداشتند که چنان سخنی گوید، لذا حضرت فرمودند: تو پیش از پیدا کردن پر پریدی و بگاہ بچه بودن فریاد بر آوردی، و بقول سید رضی رحمه الله علیه، شکیر در اینجا اولین پری است که در مرغ پیش از ریشه محکم کردنش بروید، و سقب هم ناقه کوچک است، و ناقه کوچک فریاد برنیاورد، جز بهنگامی که بزرگ شود.

۸۲- کدام یک از موارد اختصاصی امامان (علیهم السلام)، به تابوت بنی اسرائیل تشبیه شده است؟

(۲) سلاح رسول خدا (ص)

(۱) صحیفه الفرائض

(۴) لباس و عمامه رسول خدا (ص)

(۳) عهدنامه رسول خدا (ص)

گزینه ۲

بر اساس روایات برخی میراث اختصاصی از پیامبر اکرم برای ائمه رسیده است که رسول اکرم هنگام وفات، آن را به امیرالمومنین تحویل داد و بعد از آن حضرت به هر یک از امامان رسیده است از آن جمله می‌توان به سلاح رسول خدا معروف به تابوت بنی اسرائیل اشاره کرد. همچنین در میان مواردی که به ائمه رسیده است از کتابی به نام «جامعه» که به املائی رسول خدا و خط امیرالمومنین نوشته شده است.

۸۳ - کدام مورد جزو مکتوبات حدیثی اوائل قرن نخست هجری نیست؟

(۱) کتاب فضائل القرآن ابی بن کعب

(۲) کتاب ربیعۃ بن سمیع در موضوع زکات

(۳) کتاب قضایا امیرالمومنین (ع) از محمد بن قیس بجلی

(۴) صحیفه جابر بن عبدالله انصاری مشتمل بر حدیث لوح فاطمه (علیها السلام)

گزینه ۳

سند محمد بن قیس البجلی حول قضایا امیرالمومنین در سال ۱۴۰۹ قمری انتشار یافته است

۸۴- نخستین کتاب درباره احادیث جعلی کدام است؟

(۱) الموضوعات الكبرى از ابوالفرج عبدالرحمن بن علی بن الجوزی

(۲) الموضوعات از ابوسعید محمد بن علی النقاش حنبلی

(۳) اللالی المصنوعه فی الأحادیث الموضوعه از سیوطی

(۴) تذکره الموضوعات از محمد بن طاهر المقدسی

گزینه ۲

نخستین کتاب درباره احادیث جعلی، الموضوعات از ابوسعید محمد بن علی النقاش حنبلی است و از کتب اصلی و بزرگ ترین کتاب پیرامون احادیث موضوعی «الموضوعات الكبرى» ابن جوزی است.

۸۵- کدام عبارت در خصوص عنصر «تقیه» در روایات شیعی درست است؟

(۱) «تقیه» به مسئله نقل به معنا دامن زد و زمینه ورود احادیث جعلی را فراهم ساخت.

(۲) «تقیه» گرچه لازم می نمود ولی در نهایت به تعارض غیرقابل جمع در روایات منتهی گشت

(۳) گرچه تقیه تعارض غیر قابل جمع در روایات را موجب شد اما در مجموع برای حدیث شیعه امتیاز است.

(۴) به حفظ موجودیت شیعه منجر شد و به تحقیق خلوص در محتوای حدیث از نظر لفظ و معنا انجامید.

گزینه ۴

تقیه در نتیجه‌ی شرایط بسیار سخت بر شیعه تحمیل شده اما آثار مثبتی نیز برای روایات شیعه در پی داشت که از آن جمله میتوان فقط به حفظ موجودیت شیعه و تحقق خلوص در محتوای حدیث از نظر لفظی و معنایی اشاره کرد.

۸۶- کدام مورد در شمار اقدامات اهل بیت در احیای سنت نبوی است؟

(۱) نقد رای و قیاس (۲) نقد احادیث ناستوار

(۳) تشویق به نگارش حدیث (۴) تشکیل اجتماعات و حلقه های درسی خصوصی

گزینه ۱

اهل بیت در مسائل و مشکلات پیش آمده با اشاره به سنت و احادیث نبوی به حل آن مسائل اهتمام داشتند و به نقد رأی و قیاس پرداخته و از این طریق به احیای سنت نبوی پرداخته اند.

۸۷- کدام مورد در خصوص اصول روایی اصحاب ائمه (ع) نادرست است؟

(۱) در مورد اصل، سماع از معصوم (ع) شرط نیست.

(۲) روایات اصل می تواند با دو واسطه از معصوم (ع) نقل شود.

(۳) در فهرست طوسی و نجاشی و معالم العلماء این چهار صد اصل نام برده شده اند.

(۴) در کلام قدما و لسان یاران ائمه، مراد از اصول روایی همان کتب روایی است.

گزینه ۳

در فهرست طوسی تعداد این اصول بیان شده است لکن اسامی آنها (یک به یک) نام برده نشده است. روایات اصل می تواند با دو واسطه از معصوم نقل شود. این اصول همان کتب روایی است که سماع از معصوم شرط نیست.

۸۸- کتاب های مستخرج در جمع آوری کدام دسته از احادیث می توانند اثرگذار باشند؟

(۱) مکاتب، متابع (۲) متابع، شاهد (۳) موقوف، شاهد (۴) مرفوع، متصل

گزینه ۲

کتاب مستخرج به کتبی اطلاق می شود که نویسنده روایات کتاب حدیثی را به غیر از اسناد صاحب کتاب نقل می کند که این امر می تواند به جمع آوری احادیث متابع و شاهد کمک فراوانی بکند.

۸۹- کدام مورد دیدگاه «محمد ابوریّه» درباره روایات نهی پیامبر «ص» از ثبت و نگارش احادیث است؟

(۱) وی روایات نهی را جعلی و نادرست می داند.

(۲) این نهی برای جلوگیری از اختلاط و اشتباه حدیث با آیات قرآن بوده است.

(۳) نهی پیامبر برای جلوگیری از توسعه و تکثیر اوامر شریعت و ادله احکام بوده است.

(۴) این نهی فقط برای برخی از افراد و به دلیل ضعف و ناتوانی آنها در حفظ و ثبت بوده است نه برای عموم صحابه.

گزینه ۳

به رأی محمود ابوریّه روایات نهی پیامبر از ثبت و نگارش احادیث به دلیل جلوگیری از گسترش ادله احکام بوده است.

۹۰- کدام مورد در خصوص روایات زیر از نبی اکرم (ص) به ترتیب درست است؟

«ابردوا بالظهر فان الذی تجدون من الحر من فیح جهنم» و «بارک الله فی صفقه یمینک» و «من سعادة المرء خفة لحیته»

(۲) مقید - مطلق - مجاز

(۱) متشابه - عام - مجاز

(۴) مجمل - عام - متشابه

(۳) متشابه - مجاز - خاص

گزینه ۱

در حدیث اول توجه به سبب صدور حدیث باعث رفع تشابه در فهم حدیث میشود.

حدیث دوم ذکر خاص اما دلالت عام دارد.

حدیث سوم از باب مجاز است.